

Innkalling

Utvalg:	Formannskapet
Møtested:	Formannskapssalen
Dato:	22.01.2024
Tid:	Kl. 16:00

Forfall med kortfattet begrunnelse og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til møtesekretær på valg@karmoy.kommune.no eller på telefon 52 85 74 21 / 19 / 22. Varamedlemmer møter kun etter nærmere avtale med sekretariatet.

Orientering om Europaprojektet v/Vigleik Winje

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
001/24	Oversendelsesforslag fra kommunestyret 11.12.2023
002/24	Oversendelsesforslag fra kommunestyret 18.12.2023
003/24	Budsjett 2024 - Kommunedirektør/ stab
004/24	Søknad om serverings- og skjenkebevilling - Real Indisk Restaurant Bar AS
005/24	Arbeidsgruppe - Planstrategi 2024-2027
006/24	Etterbruk av kommunale bygg - 2023
007/24	Høring: Omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap - forslag til omdanningslov
008/24	Samlesak for referatsaker
009/24	Samlesak for spørsmål

Karmøy, 15.01.2024

Leiv Arne Marhaug
Ordfører

Saksbehandler: Lene Yvonne Kvilhaug**Kommunedirektør/rådmann:** Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
001/24	Formannskapet	22.01.2024

Oversendelsesforslag fra kommunestyret 11.12.2023

1. Under sak sak 120/23 Rullering av handlingsprogram Temaplan for idrett og fysisk aktivitet 2024-2027 i kommunestyremøtet 11.12.23 - fremmet Sønstabø (INP) følgende oversendelsesforslag til formannskapet:

Forslag om å unngå nyetablering av kunstgress i handlingsprogrammet i fremtiden: Kunstgress består av plastgranulat som er en vesentlig kilde til forurensning.

"Omtrent seks prosent av gummigranulatet havner utenfor banene hvert år. Det er anslått at gummigranulat, kunstgress og annet fallunderlag fører til et årlig utslipp av mikroplast på omtrent 6 000 tonn."

Fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/avfallstyper/gummigranulat-fra-kunstgressbaner/>

Foreslår for fremtiden at nyetablering av kunstgressbaner ikke tas inn i handlingsprogrammet, og å heller oppfordre til valg av mindre forurensende dekkematerialer. Ved vurdering av søknader som gjelder rehabilitering av kunstgressbaner, foreslår jeg å legge vekt på at det i rehabiliteringsarbeidet er tatt med avbøtende tiltak i tråd med forurensningsforskriften kapittel 23A. Fortrinnsvis prioritere søknader hvor kunstgress erstattes med mindre forurensende dekkemateriale.

"§ 23A-9.Substitusjonsplikt Den ansvarlige for idrettsbaner der plastholdig løst fyllmateriale brukes, skal vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for miljøforstyrrelse, herunder spredning av plastholdig løst fyllmateriale til omgivelsene. Den ansvarlige skal i så fall velge dette alternativet hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. 0 Tilføydd ved forskrift 7 april 2021 nr. 1096 (i kraft 1 juli 2021)."

Fra https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-931/KAPITTEL_7-6#KAPITTEL_7-6

Viser for øvrig til at det fra 2031 ikke lenger vil være mulig å omsette slikt plastgranulat i EU.

"Under en ny EU-restriksjon vil det fra 17. oktober 2031 bli forbudt å omsette plastholdig

løst fyllmateriale som oppfyller kriteriene til mikroplast. Dette vil i praksis bety at det ikke er mulig å kjøpe disse fyllmaterialene til bruk på kunstgressbaner. Selve bruken vil ikke være forbudt."

Fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/avfall/avfallstyper/gummigranulat-fra-kunstgressbaner/>

Sønstabø (INP) fremmet følgende forslag: Foreslår For fremtiden at nyetablering av kunstgressbaner ikke tas inn i handlingsprogrammet, og å heller oppfordre til valg av mindre forurensende dekkematerialer.

Gaard (FrP) om med en oppfordring om at Sønstaba (INP) kunne be om at saken ble oversendt formannskapet.

Sønstabø (INP) ba deretter om at saken ble oversendt formannskapet.

Innstilling enstemmig vedtatt.

Forslaget fremsatt av Sønstabø ble oversendt formannskapet.

Saksbehandler: Lene Yvonne Kvilhaug**Kommunedirektør/rådmann:** Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
002/24	Formannskapet	22.01.2024

Oversendelsesforslag fra kommunestyret 18.12.2023

Følgende oversendelsesforslag ble oversendt formannskapet under kommunestyresak 116/23
Samlesak for spørsmål i kommunestyret 18.12.2023:

1. Hult (Sp) redegjorde for følgende og ba om at saken ble tatt opp som sak:
 1. Kommunestyret legger anbefalingen fra «Vurdering av behov og muligheter for å Side 89av 92 etablere et kulturhus/ei storstove i Karmøy kommune» (18.6.2018) samt anbefalingen fra «Lokaliseringsvurdering for nytt kulturhus i Karmøy kommune» til grunn og vedtar at kulturhuset skal realiseres i Kopervik.
 2. Kommunestyret er kjent med de vedtatte finansielle måltall, og med de investeringsprosjektene som allerede ligger inne i økonomiplanen. Administrasjonen skal ha som fokusområde at realisering av kulturhus skal inneha en forsvarlig økonomi.
 3. Kommunestyret ber administrasjonen fortsette arbeidet med å jobbe frem en avtale mellom Karmøy kommune og private eiendomsutviklere, hvis det er mulig, for å utvikle området ved Festplassen i Kopervik gjennom å bruke kulturhuset som en strategisk investering.

4. Formannskapet fortsetter som styringsgruppe og skal holdes løpende orientert om utviklingen

Behandling:

Hult (Sp) ba om at saken ble tatt opp som sak jf. kommuneloven § 11-3.

Ordfører motsatte seg dette, og oversendte forslaget til formannskapet jf. kommuneloven § 11-3.

Vedtak: Forslaget ble oversendt formannskapet.

2. Tveteraas Gaard (FrP) stilte følgende oversendelsesforslag:

Karmøy FrP ber kommunedirektøren vurdere å utrede muligheten for å opprette en egen informasjonsfane for kreftrammede personer/familier på kommunens hjemmeside. Dette for at det skal bli lettere for denne pasientgruppen, og deres pårørende, å finne hvilke rehabiliteringstilbud og støttetilbud det er i nærområdet, det være seg offentlige, private eller frivillige.

Forslaget ble oversendt formannskapet.

3. Hult (Sp) fremmet følgende oversendelsesforslag:

Kommunestyret ønsker en utredning av dette:

- Kjøkkenløsning på Spanne for å ivareta byggetrinn 1 og 2
- Utvidelse av nåværende kjøkken i kommunen for å ivareta Spanne
- Kostnader for leveranse av mat versus egen produksjon (nærmeste leverandør pr. dags dato er Bergen)

Bakgrunn for saken

Klippet fra presentasjon fra administrasjon:

«Dagens produksjonskjøkken har ikke kapasitet å levere mat til Spanne. Det er med grunnlag i årets budsjettforslag ikke midler til å renovere de gamle eller bygge nytt på Spanne. Det er derfor besluttet at mat skal leveres til Spanne fra ekstern leverandør og varmes opp på Spanne (Kok-kjøøl prinsippet). Dersom kapasitetsutfordringene på produksjonskjøkkene skulle blitt løst i fremtiden, er det mulig å forsyne Spanne. Det er mange kommuner i Norge som har en slik løsning på matleveransene til sykehjem m.m. Det skal ikke være forskjell på kvalitet, næringsinnhold eller smak på denne mat i forhold til dagens løsning»

Det er planlagt heldøgnsomsorgsplasser i fase 1 (64 plasser) og dagaktivitetssenter (70 plasser) på Spanne

Forslaget ble oversendt formannskapet.

Saksbehandler: Gjertrud Eliassen**Kommunedirektør/rådmann:** Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
003/24	Formannskapet	22.01.2024

Budsjett 2024 - Kommunedirektør/ stab

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar budsjett 2024 for kommunedirektør/stab.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I henhold til vedtatt budsjettprosedyre skal formannskapet vedta et driftsbudsjett for kommunedirektørens stab. I vedlagte oversikter er det gitt en oversikt over budsjett 2024 for staben, samt tiltak og vedtakspunkter som organisatorisk hører til, og skal følges opp av staben.

Budsjettoversikten er basert på vedtatt budsjettskjema § 5-4 Bevilgninger - drift (1B), som er kommunestyrets vedtaksnivå. Dette er fordelt mellom hovedutvalgene i samsvar med budsjettvedtakets punkt 12 «*Fordelt budsjett til hovedutvalgene følger kommunens til enhver tid gjeldende administrative etatsstruktur*».

Denne saken vil redegjøre for den videre behandlingen av de vedtak som er gjort i kommunestyrets behandling av budsjettet. For øvrig vises det til kommunedirektørens budsjettforslag, med de endringer som er gjort av kommunestyret og hvor oppdrag knyttet til samfunnsdelens hovedmål er omtalt. Disse vil være førende for administrasjonen i 2024.

Budsjettskjema § 5-4 Bevilgninger - drift (1B) – fordelt til kommunedirektøren/stab

Oversikten viser den delen av kommunestyrets vedtatte rammer på de ulike tjenesteområdene som gjelder staben. Reelle endringer i rammene vil fremkomme av tiltakslisten i budsjettet, mens andre føringer for bruken av ressursene følger av vedtatte tiltak, mål og aktiviteter. Det vil rapporteres på økonomi hver 2. måned til formannskapet og hver 4. måned til kommunestyret. Det rapporteres per tjenesteområde totalt, og for kommunedirektørens stab og de ulike etatene.

Tjenesteområde	Budsjett 2024
01 - Administrasjon	117 295 673
02 - Barnehage	1 825 000
03 - Skole	4 612 000
04 - Kultur	958 000
05 - Idrett	155 000
06 - Livssyn	29 149 000
07 - Helse	8 913 000
08 - Omsorg	15 320 000
09 - Sosial	361 000
10 - Barnevern	2 113 424
11 - Forvaltning	5 467 000
12 - Nærmiljø	27 000
13 - Bolig	18 000
14 - Næring	2 413 903
15 - Samferdsel	32 000
16 - Brann og ulykkesvern	-
17 - VAR	1 367 000
18 - Økonomi	2 676 000
Totalsum	192 703 000

På nettsiden for kommunedirektørens budsjettforslag og i oppdatert versjon for kommunestyrets vedtak, er det gitt nærmere informasjon om hvordan rammene for de ulike tjenesteområdene er fordelt på kostrafunksjoner og på etat/stab.

Tiltaksoversikt 2024 – Kommunedirektøren/stab

Oversikten under viser nye budsjetttiltak som gjelder staben, fordelt per tjenesteområde slik det følger av kommunestyrets budsjettvedtak.

Tiltak pr. tjenesteområde	Budsjett 2024
01 - Administrasjon	-2 845 000
Digitaliseringsmidler	1 000 000
KST: Innsparing administrasjon i hele kommune	-4 000 000
Tilskudd og medlemskap	155 000
04 - Kultur	-1 400 000
Omprioritering av Sommergøy	-1 500 000
Ung i jobb	100 000
06 - Livssyn	150 000
Økte kremasjonskostnader	150 000
07 - Helse	575 000
KST: Øke tilskudd til Ung Arena	200 000
Miljørettet helsevern stilling	375 000
08 - Omsorg	3 090 000
Menn i helse	3 090 000
18 - Økonomi	-300 000
Reduksjon kommunedirektørens prosjektpott	-300 000
Totalsum	-730 000

Tiltak som er uendret fra kommunedirektørens forslag omtales ikke her. Det vises til omtale av tiltakene i [Handlingsprogram 2024-2027](#). Det vil bli rapportert på status for disse budsjetttiltakene i forbindelse med tertialrapporteringene. I kommunestyrets behandling av budsjettet ble det gjort enkelte endringer som påvirker budsjettet til kommunedirektørens stab:

- Innsparing administrasjon i hele kommunen med 4 000 000 kroner
- Tilskudd til Ung Arene økes med 200 000 kroner

Innsparing administrasjon i hele kommunen

I budsjettvedtaket til kommunestyre er det lagt inn en innsparing i administrasjonen i hele kommunen på 4 000 000 kroner fra 2024 og videre. Det vises til nærmere omtale av verbalpunktet

Effektivisering og bærekraftig utvikling av kommunens tjenester nedenfor.

Ung Arena

Kommunestyret har økt bevilgningen til Ung Arena med 200 000 kroner med virkning fra 2024. Ung Arena er et tilbud til ungdom som synes livet er utfordrende og vanskelig. Målet til Ung Arena er at alle skal bli sett, hørt og forstått, oppleve mestring og leve mestringsfulle liv. Ung Arena samarbeider med relevante kommunale og frivillige aktører i kommunen i henhold til gjeldende lovverk.

Relevante budsjettfullmakter

Endringer på tvers av tjenesteområdene kan ikke gjøres uten behandling i kommunestyret, med noen særlige unntak hvor kommunestyret har gitt fullmakt til dette. Disse er listet opp i budsjettvedtaket. Her ligger blant annet fullmakter knyttet til håndtering av pensjonspostene, og en fullmakt til å foreta budsjettreguleringen innenfor rammen av budsjett for bosetting av flyktninger. Innenfor budsjettet til kommunedirektørens stab kan særlig følgende fullmakter nevnes:

Formannskapetets disposisjonspost

I kommunestyrets vedtak er formannskapet gitt fullmakt til å disponere midler innenfor det som er avsatt til formannskapetets disposisjonspost. Midlene ligger under administrasjon, men kan budsjettreguleres til tjenestefunksjonene etter behov. Posten for 2024 ble av kommunestyret vedtatt til 500 000 kroner.

Prosjektmidler kommunedirektør

Kommunedirektøren er i budsjettet gitt fullmakt til å disponere en prosjektpott på 2,08 mill. kroner. Potten har hatt som mål å kunne sette i gang prosjekter som vil kunne gi lavere kostnader eller nye tjenester til innbyggerne. Disse midlene er i utgangspunktet under diverse fellesfunksjoner. I samsvar med egen fullmakt benyttes disse midlene på andre funksjoner. Fra 2024 er mandatet spisset slik at midlene brukes til å arbeide med implementering av nylig vedtatt samfunnsdel. Dette kan være tiltak knyttet til samskapsningsarbeid med eksterne aktører, utredningsarbeid for å identifisere nye og mest mulig treffsikre tiltak og aktiviteter, oppstartskostnader eller lignende. Målet er at aktivitetene skal støtte opp om mest mulig måloppnåelse for målene i samfunnsdelen. Potten skal ikke dekke varige faste kostnader.

Verbalvedtak

I budsjettet har kommunestyret også vedtatt verbalpunkter. Det vil bli rapportert på vedtatte verbalpunkter i forbindelse med tertialrapporteringene til formannskapet og kommunestyret. Kommunedirektøren har gjort en vurdering av hvilken etat som følger opp de ulike punktene, og disse er gjengitt i budsjettsaker til hovedutvalgene og i denne saken for de som vil bli fulgt opp av kommunedirektør/stab. Noen punkter kan være relevante i flere etater.

Verbalpunkter som vil bli fulgt opp av kommunedirektør/stab:

Fritidstilbud til ungdom - helger

Administrasjonen legger frem sak om gratis fritidstilbud i helger rettet mot ungdom. Det forutsettes at tilbudet blir etablert i samarbeid med ungdommene (ungdomsrådet), kommunen, frivilligheten og foreldre. Tilbudet skal drives ideelt/frivillig og søkes etablert så snart som praktisk mulig.

Kommunedirektøren vil i løpet av første tertial 2024 legge frem sak om fritidstilbud til ungdom i helger.

Effektivisering og bærekraftig utvikling av kommunens tjenester

Det settes i gang et utviklingsprosjekt med fokus på forbedringer og effektivisering slik at de kommunale ressursene blir brukt på beste måte. Hovedfokus skal være på organisasjonsstruktur, organisering av oppgavene, ledertetthet, arbeidstid, heltid, bemanning og bemanningsnorm (pleiefaktor for omsorg) og kompetanse. Målsettingen med prosjektet er at de kommunale ressursene blir brukt mest mulig effektivt, utvikle nye arbeidsmetoder med bred involvering, stimulere til kontinuerlig forbedringskultur og sikre en forsvarlig økonomisk drift for fremtiden. Alle de ulike avdelinger, etater og nivå i kommunen skal være del av utviklingsprosjektet. Ansatte får god mulighet til å bidra direkte både med konkrete forslag til organisering av arbeidsoppgavene sine og til gjennomføringen av oppgavene, slik at de bidrar til forbedringer og effektivisering av arbeidet. Prosjektet ventes ferdigstilt høst 2024. Det vurderes bruk av ekstern bistand i arbeidet. Folkevalgte deltar sammen med administrasjonen.

- Strategi for å øke inntekter og effektivisere kommunale tjenester

Kommunen vår utvikles gjennom strategisk planlegging og styring. Næringsutvikling er en vesentlig del av kommunens arbeid for gode lokalsamfunn. Vi ønsker å legge til rette for at vår langsiktige strategi for næringsutvikling og arbeidet her skal være godt forankret i kommunens administrative og politiske ledelse. Næringsutvikling har stort potensial for å gi økte inntekter, positiv verdiskapning og en effektivisering av tjenesteproduksjonen. Dette må sees i helhet med strategi for samfunnsutvikling og strategisk styring av kommunen.

Vi vil be om at det utarbeides en plan for hvordan kommunens eierstyring kan bidra til samfunnsutviklingen og avlaste kommunale investeringer og bidra til nye inntekter i form av utbytte.

- Kompetanseplanen

Kommunen skal revidere kompetanseplanen og lage utviklingsplan for virksomhetene. Dette er viktig for at kommunen får rett kompetanse på rett plass, og for kommunalt ansatte med fagutdanning skal få mulighet til å ta høgskoleutdanning, eller at andre får annen relevant kompetanseheving, slik at de kan bidra til å dekke behovet kommunen har når det gjelder arbeidsfordeling og oppgaver.

- Tillitsbasert reform

Karmøy kommune har tillit til de ansatte, som må få bruke kompetansen og erfaringene i arbeidet de skal utføre. Kommunen vil i samarbeid med de ansatte og tillitsvalgte gå gjennom rutiner og instruksjoner for å se på mulig omlegging og forenkling i rapporteringen og arbeidsrutinene. Karmøy kommune ønsker å prøve ut tillitsbasert reform og ber om at administrasjonen legger fram sak til politisk behandling i løpet av våren 2024.

Kommunedirektøren har startet arbeidet med å etablere et utviklingsprosjekt med fokus på forbedringer og effektivisering slik at kommunale ressurser blir brukt på beste måte. Gitt kommunens økonomiske situasjon er det et mål at tiltak medfører innsparinger i årene framover. Prosjektgruppen er sammensatt på tvers av organisasjonen, og hovedtillitsvalgte inviteres til å delta. Det legges til grunn tett dialog med folkevalgte. Anskaffelse av ekstern ressurs er påbegynt. Den eksterne ressursen skal med sin erfaring og kompetanse arbeide samme med prosjektgruppen for å identifisere og konkretisere tiltak som gir besparelse. Verbalpunktets tre underpunkter inngår ikke i prosjektet, men følges opp i linjen i arbeidet med organisasjonsstrategi og utøvelsen av kommunens eierskap og bruk av eierstrategier. Erfaringer og leveranser fra arbeidet med underpunktene kan benyttes som grunnlag i prosjektets arbeid med å identifisere og konkretisere tiltak som gir forbedringer og effektivisering. Grunnet arbeidets kompleksitet er prosjektet inndelt i ulike faser hvor første fase planlegges avsluttet høsten 2024. Prosjektet vil rapportere til FSK og KST i

budsjettoppfølgingsakene pr. tertial.

Kommunedirektørens konklusjon

Som beskrevet ovenfor vil kommunestyrets tall- og verbalvedtak følges opp av administrasjonen, og det vil bli rapportert på status og fremdrift som en del av kommunens budsjettrapportering. I tillegg legger kommunedirektøren generelt til grunn kommunens hovedmål i samfunnsdelen, gjeldende planer, oppdrag for å nå mål og aktiviteter som er vedtatt i budsjettet.

Saksbehandler: Elin Vikene

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
004/24	Formannskapet	22.01.2024

Søknad om serverings- og skjenkebevilling - Real Indisk Restaurant Bar AS

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Karmøy formannskap viser til at bevillingen må utøves i henhold til serveringsloven, alkoholoven, alkoholforskriften og Karmøy kommunes alkoholpolitiske retningslinjer.
2. Formannskapet innvilger serveringsbevilling i henhold til serveringsloven og alminnelig skjenkebevilling i henhold til alkoholovens kap. 4, kommunale skjenkebevillinger og Karmøy kommunes alkoholpolitiske retningslinjer i resterende del av bevillingsperioden som opphører 30.06.2024 slik:

Skjenkested: Real Indisk Restaurant Bar, Havnegata 11, 4250 Kopervik

Bevillingssøker/org.nr.: Real Indisk Restaurant Bar AS / 832518972

Eier 70 %: Shoorveer Singh

Eier 30 %: Sarojani Devi

Godkjent styrer: Shoorveer Singh, f. 08.05.1987

Godkjent stedfortreder: Belam Singh, f. 15.06.1979

Det innvilges alminnelig skjenkebevilling i gr. 1 - 3 (alkoholholdig drikk som inneholder mellom 2,5 og 60 volumprosent alkohol). Skjenketider i henhold til punkt M) i de alkoholpolitiske retningslinjene bl.a. med skjenkestart i gr. 1 + 2 (øl og vin) fra kl. 12.00 daglig og i gr. 3 (brennevin) fra kl. 13.00 daglig. Nasjonale føringer kan medføre endringer.

Bevillingen gjelder inne i restauranten i Havnegata 11, 4250 Kopervik.

Uteservering tillates ikke.

1. Serverings- og skjenkebevillingen er knyttet til lokalet. Lokalet må til enhver tid være godkjent til formålet av bygningsmyndigheter, brannvesenet og Mattilsynet og krav fra disse må etterkommes. Eventuelle endringer av lokalene må alltid forhåndsgodkjennes i form av søknad til kommunen.

Skjenkestedet kan ikke tas i bruk før det foreligger ferdigattest, brukstillatelse eller midlertidig brukstillatelse. Serveringsbevilling kan innvilges fra den dato lokalet blir godkjent dersom det skjer før politisk behandling av skjenkebevillingen.

Saksutredning

Real Indisk Restaurant Bar AS søkte den 31.10.2023 om alminnelig serverings- og skjenkebevilling. Beliggenheten er i Havnegata 11, 4250 Kopervik (under Cafe MM) og lokalet har gjennomgått en

omfattende ombygging/renovering da det ikke har vært restaurantdrift der tidligere. Ønsket oppstartsdato er februar 2024. På søknadstidspunktet var ikke lokalet ferdigstilt og det må derfor settes som krav at restauranten ikke kan starte sin virksomhet før det er innvilget ferdigattest, brukstillatelse eller midlertidig brukstillatelse.

I følge søknaden (se vedlegg 1) er konseptet spiserestaurant hvor de ønsker å skjenke alkoholholdig drikk i gruppe 1-3 (alkoholholdig drikk som inneholder mellom 2,5 og 60 volumprosent alkohol) inne i restauranten (tegning av lokalet i vedlegg 2). Uteservering er ikke aktuelt/søkes ikke om.

Real Indisk Restaurant Bar AS driver tilsvarende restaurant i Haugesund og det ble søkt om serverings- og skjenkebevilling for organisasjonsnummeret for Haugesundavdelingen i påvente av at organisasjonsnummeret for Kopervikavdelingen ble klart. Den 24.11.2023 ble foretaket registrert i Enhetsregisteret med organisasjonsnummer 832518972. Foretaket eies av Shoorveer Singh (70 %) og Sarojani Devi (30 %).

Styrer for skjenkebevillingen blir Shoorveer Singh og stedfortreder blir Belam Singh. Styrer har gjennomført etableringsprøven etter serveringsloven og både styrer og stedfortreder har gjennomført kunnskapsprøven etter alkoholloven for skjenking.

Søknaden er på vanlig måte oversendt politiet og skatteetaten for uttalelse. Politiet uttalte den 16.11.2023 at de ikke hadde merknader til foretaket eller involverte personer. Skatteetaten uttalte den 07.11.2023 følgende om foretaket og involverte personer: *Ingen forfalte krav funnet. Ingen reaksjoner funnet.*

Krav til brennevinsbevilling i Karmøy kommunes alkoholpolitiske retningslinjer pkt. O): *Alminnelig bevilling til alkoholholdig drikk i gruppe 3: Drikk som inneholder mellom 22 volumprosent alkohol kan kun gis til skjenkesteder hvor det tilbys matservering av varmrett til minst kl. 21.30.* Intensjonen med dette punktet var at dersom et skjenkested skulle innvilges brennevinsbevilling og ha maksimaltid for skjenking (til kl. 02.00 for gr. 3 og til kl. 03.00 for gr. 1 og 2) måtte de tilby matservering av varmretter, og det minst til kl. 21.30.

I følge søknaden er åpningstidene satt til kl. 12.00 til kl. 22.00 på hverdager og kl. 12.00 til kl. 23.00 på fredager, lørdager, søndager og helligdager. Siden konseptet er spiserestaurant anses kravet i retningslinjenes pkt. O) å være oppfylt. Imidlertid kan det ikke skjenkes brennevin før kl. 13.00. Endringer i åpningstider/-dager kan nok endres undervegs, men en forventer at konseptet forblir likt med hovedvekt på servering av mat.

Tak på skjenkebevillinger i Karmøy kommune

Karmøy kommunes alkoholpolitiske retningslinjer sier at «*Myndigheten til å avgjøre søknader om skjenkebevilling innen fastsatt tak til nye skjenkesteder delegeres til formannskapet. Når den øvre grense for antall skjenkebevillinger er nådd, delegeres det til rådmannen å avslå nye søknader om bevilling. Rådmannen vurderer hvilke skjenkebevillinger som kommer inn under taket på 17 skjenkebevillinger.*»

I retningslinjene er det et tak på 17 skjenkebevillinger. Per i dag er det 12 steder med skjenkebevilling. I tillegg kommer det enkelte steder med skjenkebevilling som ikke telles med i det fastsatte taket, som følge av at dette er steder med alminnelig skjenkebevilling til sluttet lag, sesongbevillinger, kun sporadisk åpningstid eller svært begrenset omsetning av alkohol.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at søknaden fra Real Indisk Restaurant Bar AS innvilges på bakgrunn av at politiet og skatteetaten ikke har merknader, søker har erfaring med drift av spiserestaurant i Haugesund, kravene til brennevinsbevilling synes å være oppfylt og skjenkebevillingen blir innenfor taket på 17.

Det innvilges alminnelig skjenkebevilling i gr. 1 – 3 (alkoholholdig drikk som inneholder mellom 2,5 og 60 volumprosent alkohol) i lokalet i Havnegata 11 i Kopervik.

Skjenkestedet kan starte opp etter at skjenkebevillingen er innvilget, men ikke før det foreligger ferdigattest, brukstillatelse eller midlertidig brukstillatelse for lokalet. Dersom ferdigattest, brukstillatelse eller midlertidig brukstillatelse gis før saken er politisk behandlet kan foretaket starte opp som et serveringssted uten skjenkebevilling (i påvente av behandlingen av skjenkebevilling) siden kravene til serveringsbevilling er oppfylt når lokalet er godkjent.

Det søkes om skjenking fra kl. 12.00 alle dager, men skjenkingen må være i henhold til pkt. M) *Skjenketider* i de alkoholpolitiske retningslinjene hvor det er skjenkestart for gr. 3 fra kl. 13.00.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Serveringsloven, alkoholloven, alkoholforskriften og Karmøy kommunes gjeldende alkoholpolitiske retningslinjer

Vedlegg:

Søknad om serverings- og skjenkebevilling Real Indisk Restaurant Bar AS

Havnegata 11, Kopervik

Reviderte alkoholpolitiske retningslinjer 2023 - 2024, KST 12.12.2022 og 13.02.2023

Saksbehandler: Vigleik Winje

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
005/24	Formannskapet	22.01.2024

Arbeidsgruppe - Planstrategi 2024-2027

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Formannskapet oppretter et arbeidsutvalg i tråd med kommuneloven § 5-7 tredje ledd for arbeidet med planstrategien. Arbeidsutvalget er et underutvalg av formannskapet uten formell vedtaksmyndighet. Det forutsettes at det etableres et åpent og tett samarbeid mellom utvalget og administrasjonen. Utvalget består av følgende medlemmer:

Medlem	Varamedlem
nn	nn
...	...

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I henhold til PBL § 10-1. *Kommunal planstrategi* skal det utarbeides en planstrategi:

«Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.»

Lovteksten sier videre at kommunen skal vurdere hvorvidt det er behov for å revidere kommuneplanen i denne perioden. Karmøy kommune har i forrige kommunestyreperiode vedtatt en ny samfunnsdel. Kommunedirektøren anbefaler at denne ikke revideres i denne kommunestyreperioden, både fordi den nylig er vedtatt og fordi det påbegynte arbeidet med kommuneplanens arealdel i sin helhet bygger på kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunedirektøren har som ambisjon å rigge en prosess som gjør at kommunen får enda større nytte av planstrategien som styringsverktøy. Erfaringen fra tidligere er at planstrategien, på en god måte, har hjulpet til med å strukturere bruken av ressurser. Nå er tanken at den også skal bli mer strategisk og ha et tydeligere politisk eierskap.

For at planstrategien skal få innvirkning på neste års budsjett, er det avgjørende at den vedtas før sommeren 2024, derfor blir det en intensiv arbeidsperiode primo 2024. Administrasjonen vil lede og

fasilitere arbeidet og kommunedirektøren ber formannskapet vurdere hvordan de vil organisere den politiske deltakelsen.

Gitt den stramme fremdriftsplanen og krav til sammensetning av folkevalgte organer, vurderer kommunedirektøren det dithen at en eventuell bredere politisk involvering av partier som ikke sitter i formannskapet må skje utenfor de formelle organene. "Kommuneloven åpner ikke for at et utvalg kan opprette andre typer organer enn arbeidsutvalg etter § 5-7 tredje ledd. Alle arbeidsutvalg som er opprettet med hjemmel i denne bestemmelsen, skal regnes som folkevalgte organer etter kommuneloven, jf. § 5-1 andre ledd bokstav e. Det betyr blant annet at saksbehandlingsreglene i lovens kapittel 11 kommer til anvendelse. Dette gjelder uavhengig av hvilken myndighet arbeidsutvalget gis." Videre sier tolkningsuttalelsen fra Kommunal- og distriktsdepartementet at: "Utgangspunktet er at organer som er oppnevnt av et folkevalgt organ, selv vil være å anse som et folkevalgt organ. Tilsvarende vil en gruppe oppnevnt av administrasjonssjefen være å anse som en del av administrasjonen. Ved bruk av såkalte prosjektgrupper kreves derfor stor bevissthet om roller og kommunikasjonslinjer. Forståelsen av gruppens status er avgjørende for ryddighet mellom politikk og administrasjon og korrekte kommunikasjonskanaler." Et slikt arbeidsutvalg opprettet av formannskapet må bestå av medlemmer fra formannskapet, i henhold til kommunelovens § 5-6.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler i forslag til vedtak at formannskapet oppretter et eget arbeidsutvalg for arbeidet med planstrategien. Sammensetningen av dette arbeidsutvalget må følge kommunelovens bestemmelser, og bestå av faste medlemmer i formannskapet og ivareta kjønnsbalanse mv.

For å sikre best mulig politisk eierskap kan det være ønskelig med en bredere forankring og politisk involvering i utarbeidelsen av planstrategien. Ettersom lovverket ikke åpner for at formannskapet kan opprette arbeidsutvalg med andre medlemmer enn medlemmer fra formannskapet, må en slik utvidet politisk involvering skje gjennom det politiske arbeidet utenfor de formelle organene.

Kommunestyret er organet som endelig skal vedta planstrategi – og på den måten vil samtlige partier få anledning til å delta i den politiske behandlingen.

Alternativt kan formannskapet vedta å at de selv samlet ønsker å være arbeidsutvalg for denne prosessen. Et vedtak kan da formuleres slik: «Et samlet formannskapet fungerer som arbeidsgruppe for arbeidet med planstrategien»

Saksbehandler: Caroline Gunhildrud

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
138/23	Formannskapet	04.12.2023
006/24	Formannskapet	22.01.2024

Etterbruk av kommunale bygg - 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet tar status over mulig etterbruk av kommunale bygg til orientering.

Formannskapet 04.12.2023:

Behandling:

Rygh (KrF) foreslo:

Saken utsettes til neste møte.

Forslaget fremsatt av Rygh (KrF) enstemmig vedtatt.

FSK- 138/23 Vedtak:

Saken ble utsatt til neste møte.

Saksutredning

Sammendrag

Karmøy kommune sin bolig- og bygningsmasse blir endret takt med skiftende behov og oppføring av mer moderne bygningsmasse som er mer tilpasset dagens behov. Kommunen har følgelig flere bygg som i dag ikke lenger er i aktiv drift, noe som anses ugunstig sett ut fra et samfunnstjenlig perspektiv. Ubrukte bygg representerer uutnyttede ressurser, og ved å ikke utnytte disse eiendelene går man glipp av muligheten til å skape nye verdier enten gjennom kommersiell utvikling, boligprosjekter, utvikling av næringsområder eller andre samfunnstjenlige formål. I tillegg bruker kommunen midler til forsikringer, samt forebyggende vedlikehold for å forhindre forfall og sikre strukturell integritet. Det vil følgelig være viktig å finne nye bruksområder for disse eiendommene. Formålet med dette dokumentet er å legge frem status på arbeidet for å få boliger og formålsbygg som ikke lenger er i drift anvendt til nye formål eller avhendet fra kommunalt eierskap. Avhendinger av boliger er en nokså enkel affære og det går

vanligvis raskt fra det tidspunktet boligen legges ut på det åpne markedet til den selges til høystbydende.

Proessen med å avklare etterbruken til et formålsbygg starter ofte på det tidspunktet man kjenner til at bygget vil bli tatt ut av vanlig drift. Dette kan skje flere år i forkant av at bygget blir tatt ut av drift, og gir administrasjonen et handlingsrom til å ivareta en god og bred involvering forut før en endelig beslutning av et bygg skjebne fattes av kommunestyret. Å få avklart etterbruken til et formålsbygg er en mer tidkrevende prosess fordi hvert bygg har sin unike problemstilling tilknyttet beliggenhet, primærbruk, status hos lokalsamfunnet og ikke minst hvor enkelt bygget, med tilhørende eiendom, kan omgjøres til et annet formål. Kommunen må da forholde seg til regionale og nasjonale føringer i forhold til hvilken bruk som anses som rasjonell i forhold til eiendommen/byggets etterbruk, og må kunne svare til Statsforvalteren dersom kommunen kommer frem til en form for etterbruk som ikke følger slike føringer.

Det må også nevnes at kommunen tidvis opplever at avklaring om etterbruk tar svært lang tid, noe som i hovedsak skyldes de tilfeller der det er flere rettighetshavere til bygget eller tilhørende eiendom. Slike tilfeller anses som svært tids- og kapasitetskrevende. Dette er nokså vanlig i de tilfeller kommunen har et skolebygg, fritidssenter eller et forsamlingslokale som ikke lengre er i drift. Slike bygg eies gjerne av kommunen, mens deler av bygget eller eiendommen er bundet av en ideell organisasjon, velforening eller tilsvarende har sikret seg en rettighet til deler av bygget eller eiendommen. Da må kommunen legge tilrette for at alle som har en rettighet til bygget får delta i prosessen hvor man i fellesskap kommer frem til ønsket løsning. I noen tilfeller kan det være vanskelig å oppnå konsensus, noe som gjør at avklaring om byggets etterbruk kan ta flere år.

Bakgrunn for saken

I kommunestyret som ble gjennomført den 16.12.2019, saksnr. 136/19, ble det utarbeidet et verbalt vedtak til budsjett 2020 hvor det står at «arbeidet med å avhende kommunale bygg/eiendommer som ikke nyttes, eller er tenkt nyttet, får høy prioritet. Formannskapet ønsker en halvårig tilbakemelding på status».

Bakgrunnen for verbalpunktet er formannskapssak 135/15 der formannskapet ber om å få en oversikt over bygg som kommunen vurderer egnet for salg.

Kommunedirektørens konklusjon

Formannskapet tar status over mulig etterbruk av kommunale bygg til orientering.

Saksbehandler: John Arve Hveding**Kommunedirektør/rådmann:** Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
007/24	Formannskapet	22.01.2024

Høring: Omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap - forslag til omdanningslov

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet i Karmøy kommune vedtar høringssvar på Prop. 1S 2023-2024 Barne- og familiedepartementet «Omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap – forslag til omdanningslov», slik det går fram av saksutredningen. Karmøy kommune sender høringssvaret til Barne- og familiedepartementet omgående.

Saksutredning

Karmøy kommune mottok 8. desember 2023 et høringsnotat vedr. forslag til lov om omdanning av Opplysningsvesenets fond (OVF) til aksjeselskap. Høringsfristen er 22. januar 2024.

OVF er grunneier for det historiske Avaldsnesområdet med Olavskirken, gravhauger og bautaer, middelalderruin av en kongshall, Nordvegen historiesenter, landbruksareal og sjø- og naturområder i tilknytning til den gamle nasjonalhistoriske prestegarden. Det vil være naturlig at kommunen kommer med en uttalelse.

Avaldsnes, Norges eldste kongesete, ble etablert som et maktsenter for ca. 3500 år siden. Avaldsnes fortsatte å være sete for høvdinge og konger til inn i høymiddelalderen. Kommunen har vedtatt formålet med å sikre de kulturhistoriske verdiene på Avaldsnes og utvikle det historiske Avaldsnes til et kulturhistorisk reisemål på en måte som er bærekraftig både for kulturlandskapet og reiseliv. Ambisjonen er å initiere forskning som kan gi ny kunnskap om Avaldsnes historie og formidle forskningsresultatene.

Høringsinnspill fra Karmøy kommune til Prop. 1S 2023-2024 Barne- og familiedepartementet Omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap – forslag til omdanningslov

Karmøy kommune er kjent med Stortingets behandling av OVF som reguleres av lov av 18.juni 2021, nr 98 og Meld 29 (2018-2019) der det ble besluttet at verdiene i fondet skulle deles mellom staten og Den norske kirke. Foreliggende forslag til omdanningslov oppfattes som en konkret iverksettelse av målsettingen i meldingen. Karmøy kommune vil her kommentere 3 saksfelt.

Avaldsnesområdet

OVF er grunneier for det historiske Avaldsnesområdet i Karmøy kommune med Olavskirken, gravhauger og bautaer, middelalderruin av en kongshall, Nordvegen historiesenter, landbruksareal

og sjø- og naturområder i tilknytning til den gamle nasjonalhistoriske prestegarden. Karmøy kommune er leietaker og forvalter og har lagt ned store ressurser i en årrekke.

Høringsdokumentet peker på en framtidig todeling av OVF's virksomhet. Høringsbrevet sier først klart, sitat: «staten har ingen særskilt begrunnelse for eierskapet, og statens mål er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer for den kommersielle og største delen av virksomheten.» Karmøy kommune forutsetter og regner ikke med at Avaldsnesområdet er ment å tilhøre høre til denne kategorien.

Deretter skal OVF ha en målsetting om, sitat fra høringsbrevet: «bærekraftig forvaltning av høy kvalitet for de kulturhistorisk viktige byggene, eiendommer og landbrukseiendommene som er igjen i selskapet. Det vil bli lagt til grunn at salg av eiendeler skal skje på markedsvilkår, men jord- og skogeiendommer skal bare selges til aktører som konsesjonslovgivningen tillater salg til.»

Karmøy kommune regner med å tilhøre siste kategori, men er usikker på hvordan ansvaret for Avaldsnes vil bli administrert etterpå. Karmøy kommune vil derfor peke på forhold vi foreløpig ikke kan se konsekvensen av i høringsdokumentet, men som Karmøy kommune ønsker å be om at det blir gitt handlingsrom og vilkår for i lovtekst eller forskrift. Karmøy kommune ønsker at lovendringen medfører positive konsekvenser for alle parter med sikte på enklere administrasjon. Det vil også kunne gi mulighet for at også OVF kan få redusert ansvar uten at det går ut over forvaltningen av Avaldsnes og eventuelt liknende eiendommer andre steder.

Hva er spesielt? Karmøy kirkelig fellesråd eier Olavskirken og kirkegårder. Karmøy kommune eier allerede Nordvegen Historiesenter og Bukkøy. Karmøy kommune har allerede avtale om kjøp av driftsbygningen og noe areal. OVF sier at dette ikke lenger har landbruksmessig verdi. I dag betaler Karmøy kommune kr 40 000 i årlig jordleie, en symbolsk sum må reforhandles om ved overtakelse av låven. Karmøy kommune er midt i en omfattende oppgradering av reguleringsplan med formingsveileder i samarbeid med vernemyndighetene.

Avaldsnes er derfor et eksempel på en eiendom uten økonomisk gevinst eller potensiale for OVF. For Karmøy kommune er det ønskelig at omorgansieringen åpner for at kommunen kan overta eiendommen, slik som det ble gjort med Bukkøy.

Karmøy ønsker, som før, alltid å ivareta ansvar og drift nøye i henhold til alle overordna vernebestemmelser og myndigheter. I dag oppleves det tungvint og byråkratisk at selv den minste endring eller sak må innom OVF. Det er mulig at OVF også opplever Karmøy som brysomme.

Det historiske Avaldsnes har strenge vernebestemmelser og tiltak i området må i dag godkjennes av både OVF og vernemyndigheter. Karmøy kommune har i henhold til lovverket et tett og konstruktivt samarbeid med vernemyndigheter, fylkeskommune, Riksantikvar og fagmiljøer for å ivareta et autentisk og verdig nasjonalhistorisk område. Karmøy kommune kan derfor ikke se at tidkrevende saksbehandling via OVF har medført annen forvaltning eller praksis enn det kommunen allerede har vedtatt eller blitt pålagt av vernemyndighetene. Denne løsningen vil ikke endre drift, målsetting eller faglige krav til forvaltningen av Avaldsnes. Løsningen vil frigjøre OVF fra å eie en eiendom uten inntekt og som allerede er underlagt alle vernebestemmelser. Karmøy kommune, som i flere tiår har nedlagt betydelige ressurser, får ett ledd mindre ventetid, rapportering og tydeligere byråkrati i omfattende saksprosesser.

Grunnlovens §116

Karmøy kommune kan ikke se at opphevelsen av statskirkeordningen i 2012 og 2020 eller andre forhold åpner for å oppheve Grunnlovens §116, første punktum, som er foreslått i høringsnotatet. Det er uklart hvilke økonomiske konsekvenser og forpliktelser endringen kan føre til for både kommuner og Den norske kirke.

Grunnlovens § 116 første punktum: «Så vel kjøpesummer som inntekter av det godt som er benefisert til geistligheten, skal bare anvendes til geistlighetens beste og opplysningens fremme».

Departement

Karmøy kommune ser at den primære målsettingen for omdanningen av OVF fra et statlige foretak til aksjeselskap synes å være økonomisk begrunnet. På den bakgrunn kan en overføring til Nærings- og fiskeridepartementet være relevant på nærmere definerte vilkår.

Karmøy kommune mener at våre forhold rundt historiske Avaldsnes og Olavskirken forvaltes best i framtiden ut fra et departement som kjenner og ivaretar historie, kultur og kirkeliv. Slik sett kan forslaget om å tilhøre Nærings- og fiskeridepartement oppleves som unaturlig.

Vedlegg:

Høring - Omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap - forslag til omdanningslov

Høringsnotat - Forslag til lov om omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap

Høringsliste

Saksbehandler: Lene Yvonne Kvilhaug

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
008/24	Formannskapet	22.01.2024

Samlesak for referatsaker

Underliggende saker:

001/24, Høring - Omdanning av Opplysningsvesenets fond til aksjeselskap - forslag til omdanningslov

002/24, Svar - søknad om salgsbevilling Skudeneshandel AS

003/24, Søknad om støtte - Lavterskeltilbud for barn og unge

004/24, Tildeling av skjønnstilskot til innovasjon og fornying 2024

005/24, Orientering om byggestart for investeringsprosjekt Beredskapssenter - hovedbrannstasjon Raglamyr

006/24, Innspill til stortingsmelding om akuttmedisinske tjenester

007/24, Alminnelig høring - forslag fra Kommunal- og distriktsdepartementet og Olje- og energidepartementet til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven knyttet til solkraftanlegg på land

008/24, Høring - Endring i matloven (forskriftshjemmel for å fremme helse)

009/24, Høring - endringer i forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning

010/24, Høring - Endringer i fraværsreglene i videregående skole

011/24, Høring - Endringer i pasientreiseforskriften (forenkling og forbedring av reglene for pasientreiser)

012/24, Høring - Forslag om forskrift om særlige vilkår for rett til autorisasjon som paramedisiner for ambulansesarbeidere og sykepleiere i en overgangsperiode

013/24, Høring - forslag om videreføring av midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina m.m.

014/24, Høring - forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter

015/24, Høring - Forslag til endringer i forskrift om gebyr ved behandling av søknad om om autorisasjon, lisens, spesialistgodkjenning og godkjenning av etterutdanning for spesialister

016/24, Høring - Forslag til endringer i forskrift om konsekvensutredninger

017/24, Høring - Forslag til endringer i forskrift om meldingssystem for smittsomme sykdommer, forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i Nasjonalt vaksinasjonsregister mv.

018/24, Høring - forslag til endringer i skiltforskriften

019/24, Høring - forslag til endringer i straffeprosessloven (unntak fra lengstefristen for å begjære gjenåpning i sivile saker)

020/24, Høring - Forslag til lov om oppheving av lov om endring av jordlova (oppheve forbudet mot nydyrking av myr - lov-2021-06-11-82

021/24, Høring - Forslag til nasjonal gjennomføring av forordningen om opprettelse av en felles digital portal for å gi tilgang til opplysninger, prosedyrer og støtte- og problemløsning

022/24, Høring - Forslag til reviderte råd om egenberedskap

023/24, Høring - NOU 2023:29 Abort i Norge - Ny lov og bedre tjenester

024/24, Høring – nytt system for kvalitetsutvikling

025/24, Høringsbrev - forslag til forskrifter om folkeavstemninger i de områdene som tidligere utgjorde Søgne og Songdalen kommuner

026/24, Høring - Forslag til endringer i barnetrygdloven

027/24, Høring om endringer i sivilbeskyttelsesloven

Saksbehandler: Lene Yvonne Kvilhaug

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
009/24	Formannskapet	22.01.2024

Samlesak for spørsmål